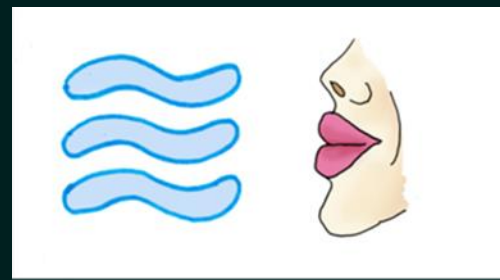
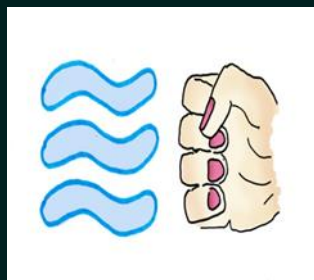

Werkconferentie Opties Regionale Adaptatiestrategie Hotspot Grote Rivieren
Nijmegen, 30 januari 2014

Europese Rivieren Omarmd

De Gordiaanse knoop ontward?

(voorheen: Een frisse kijk op ons rivierenland)

Europese Rivieren Omarmd

De Gordiaanse knoop ontward?

De Waterwolf getemd?

door Marnix de Vriend
Trekker ORAS HS Grote Rivieren

ORAS HS Grote Rivieren, Nijmegen, 30 januari 2014

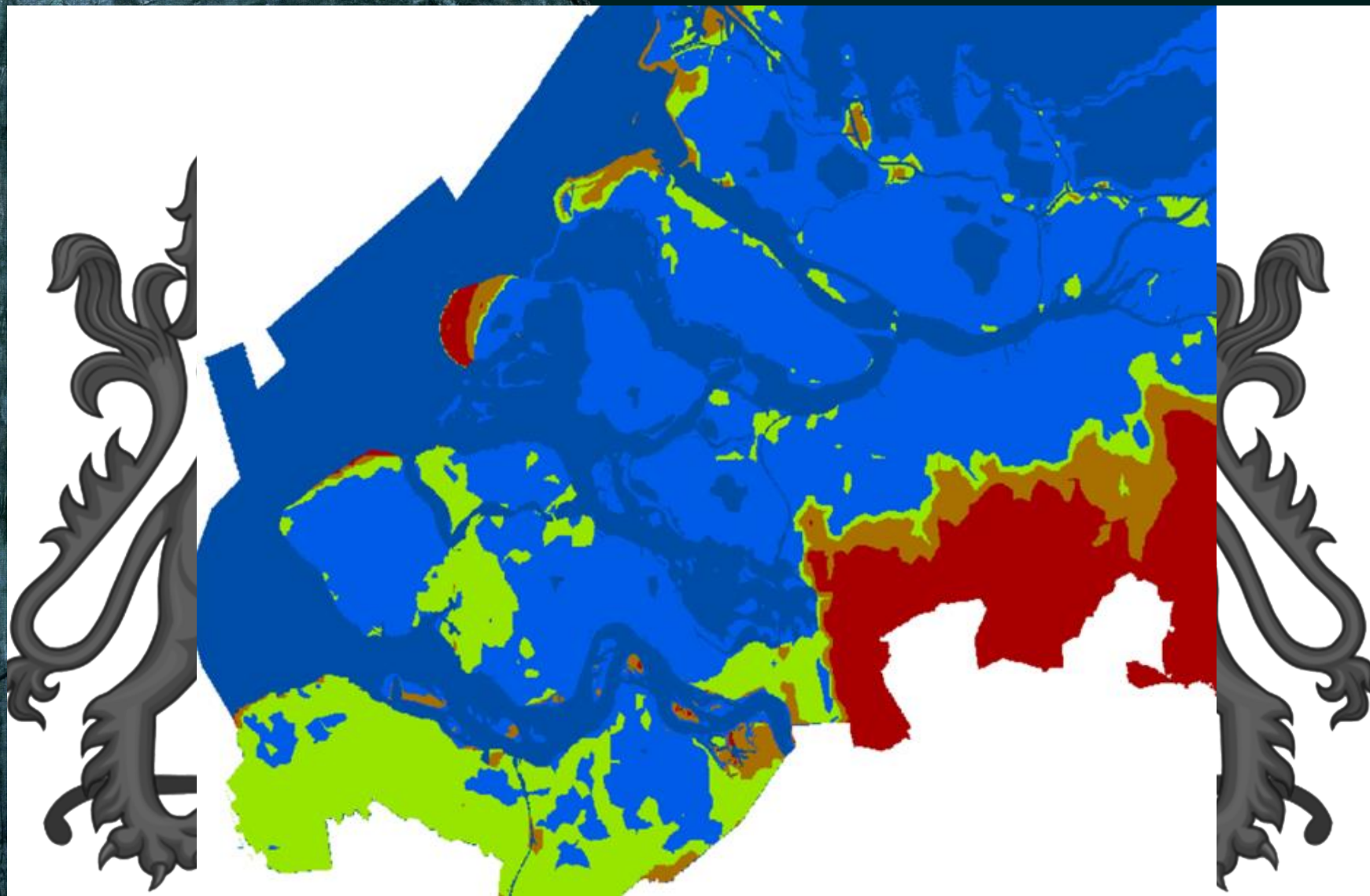

Inhoud presentatie

1. Wie ben ik, wat is mijn visie op de Delta Nederland en hoe is dat zo gekomen?
2. Aanpak ORAS Hotspot Grote Rivieren
3. Voorlopige conclusies en aanbevelingen
4. En hoe gaan we nu in de praktijk met onze fundamentele onzekerheden om? Een “nieuwe” beleidslijn en een animatie
5. Stellingen (voor de discussie)

'Worstel en kom boven': van Utrecht naar Souburg met Zeeuwsch-Vlaamse ouders

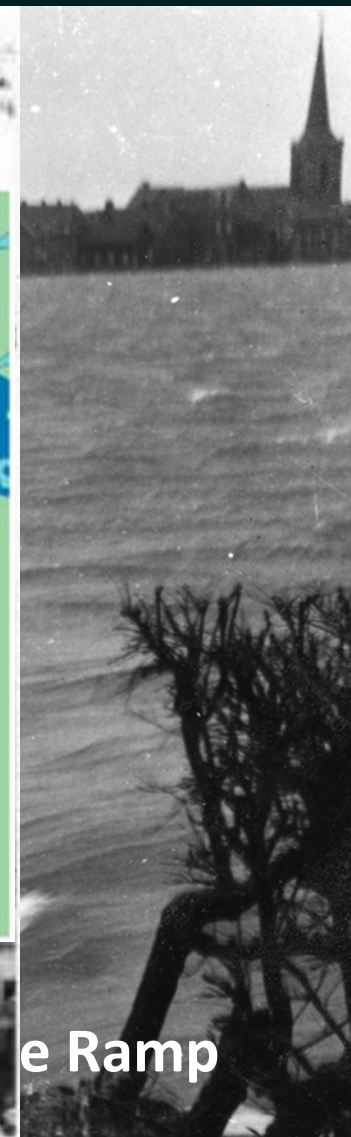
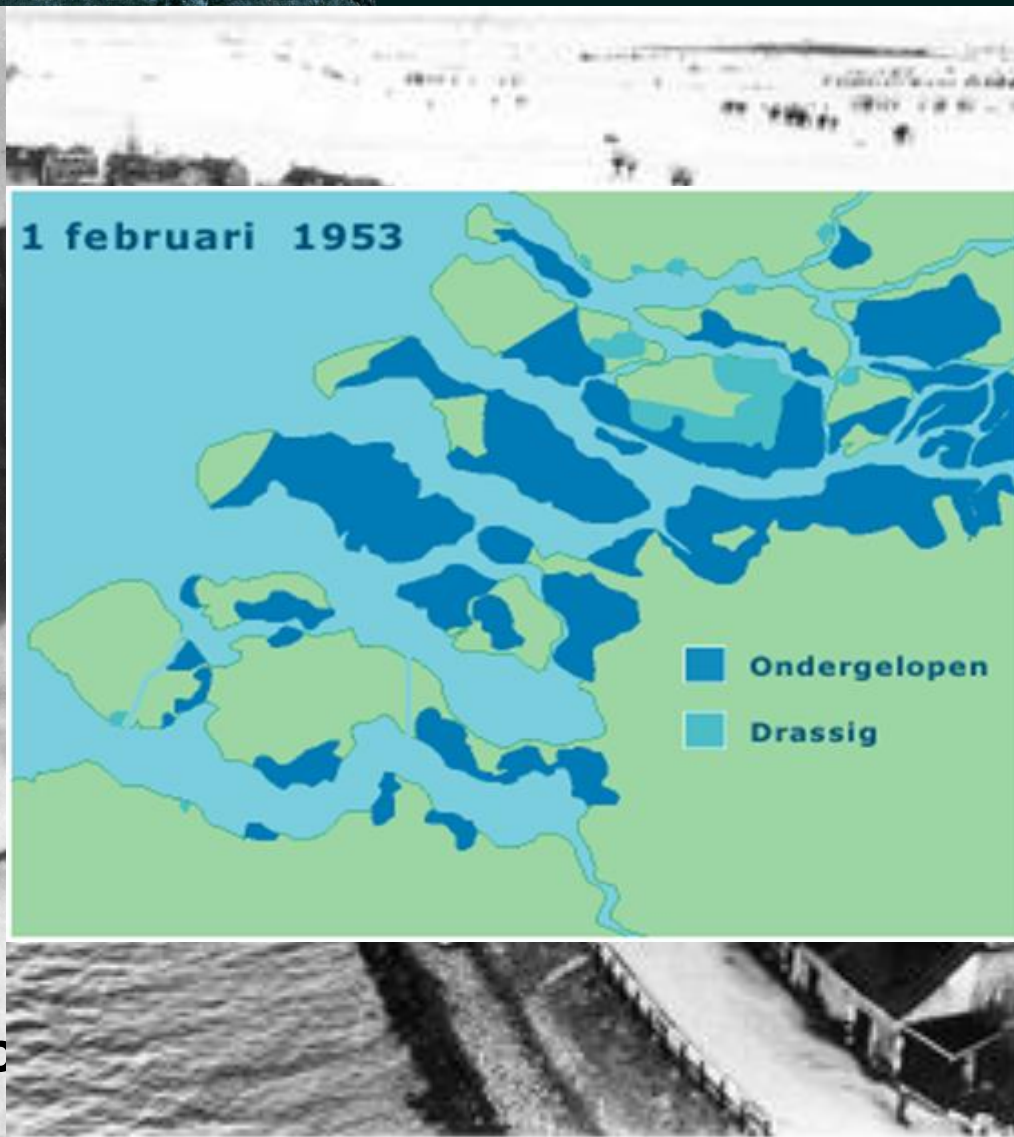
30-01-2014

1960-1963

'Ontzag voor de waterwolf'

Opgegro

e Ramp

‘Genieten van natuurlijke dynamiek in het rivierenland’

30-01-2014

1972 - 1985

Doctoraalonderzoek in kustwoestijn NW Egypte

Coördinator Deltaoverleg (ngo's) , Waddencoördinator LNV/NMF en Hfd Kustvisserij LNV/VISS

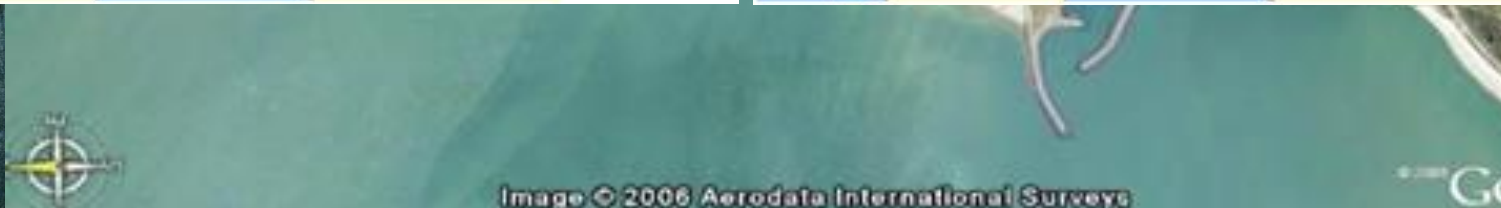
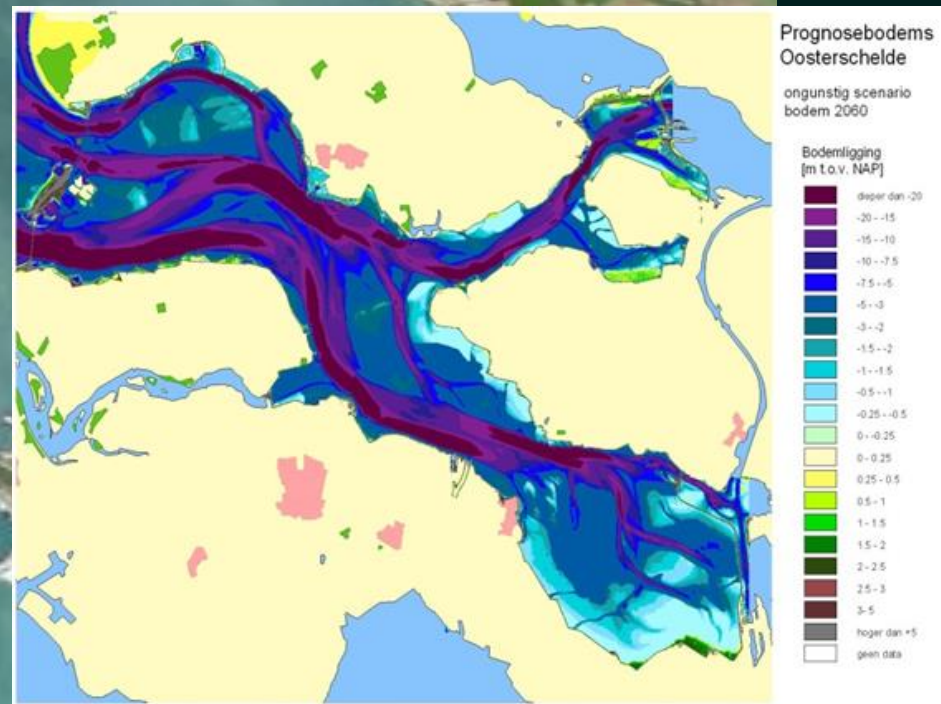
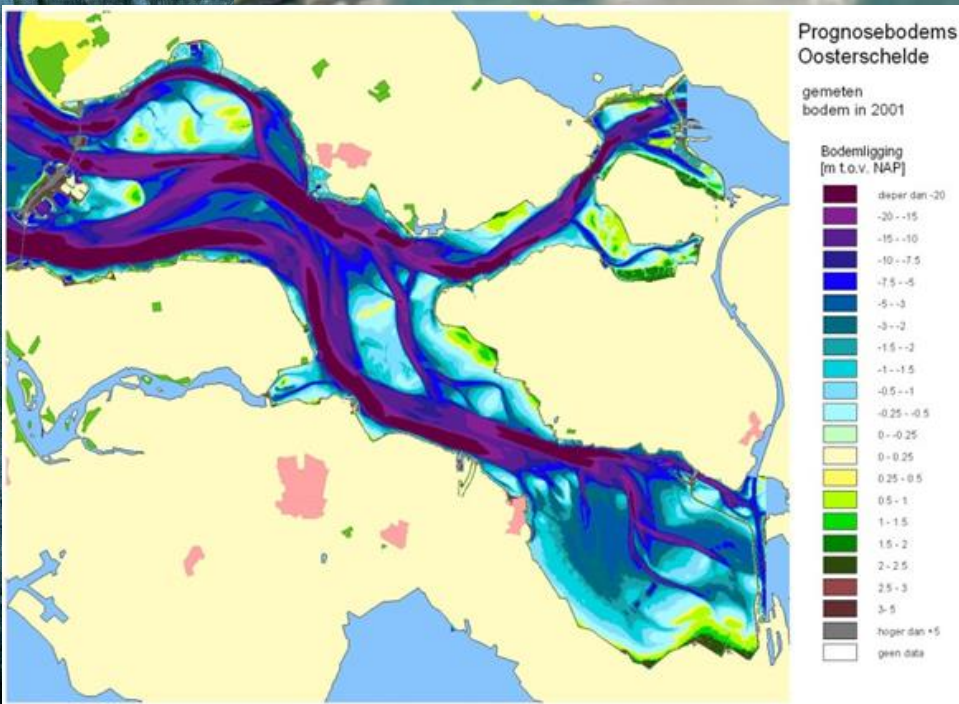

Hoofd Kustvisserij & Cultures Ministerie LNV Den Haag

30-01-2014

1985-1986, 1986-1991

Coördinator Deltaoverleg (ngo's) , Waddencoördinator LNV/NMF en Hfd Kustvisserij LNV/VISS

30-01-2014

1985-1986, 1986-1991

>1.25million people
400 Schools
16 Hospitals
>£80bn Property
30 Mainline Railway Stns
68 Underground & DLR Stns
CTRL
Port of London
8 Power Stations
City Airport
Thames Port

Ontwikkelingswerk Bifae Education Kameroen: leren luisteren en verbinden

‘Werk in uitvoering: waterpomp voor Tabah School’

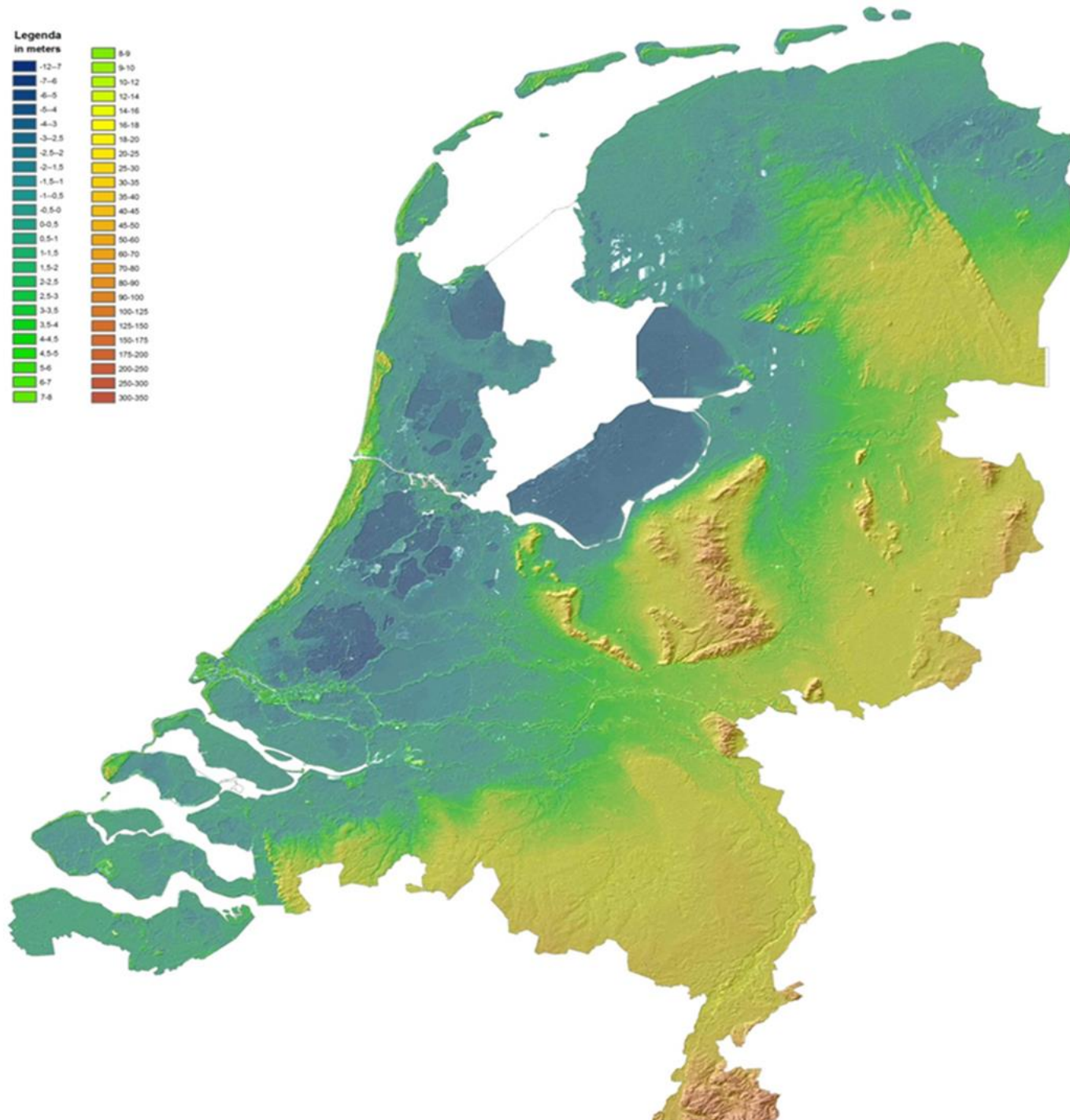
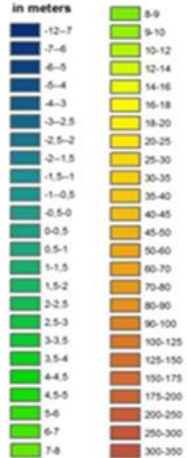

30-01-2014

2006 - heden

'De

Legenda
in meters

‘Vrij en onafhankelijk met de wereld als markt’

Aqua-δ

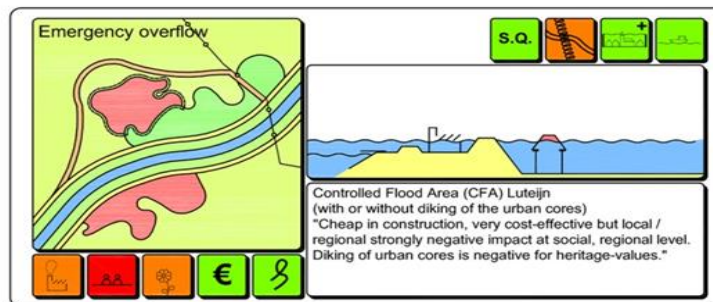
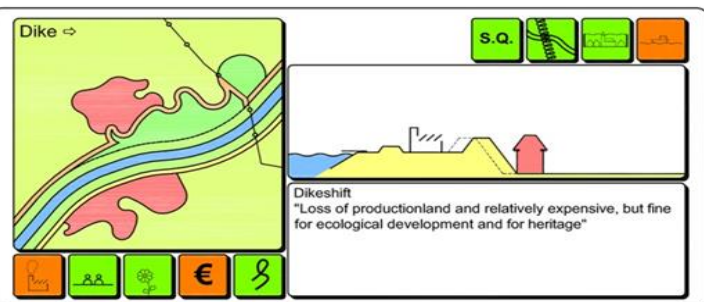
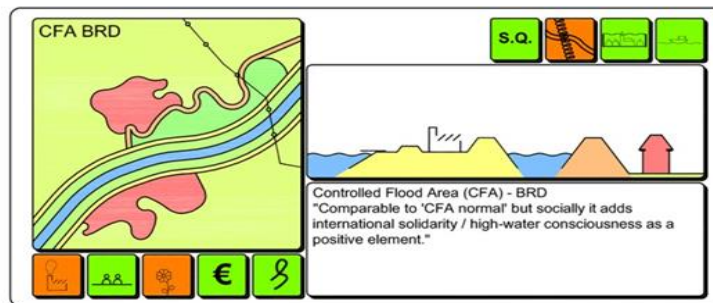
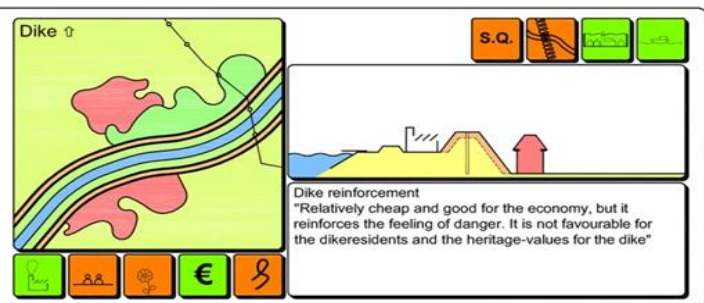
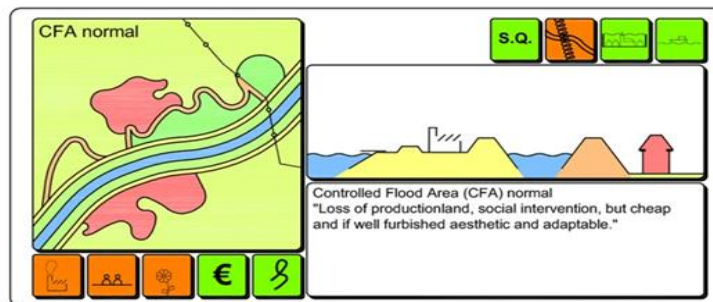
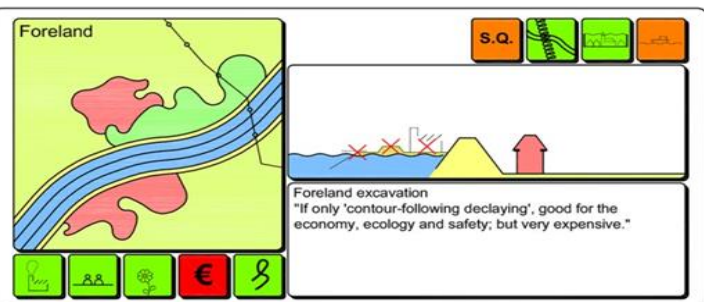
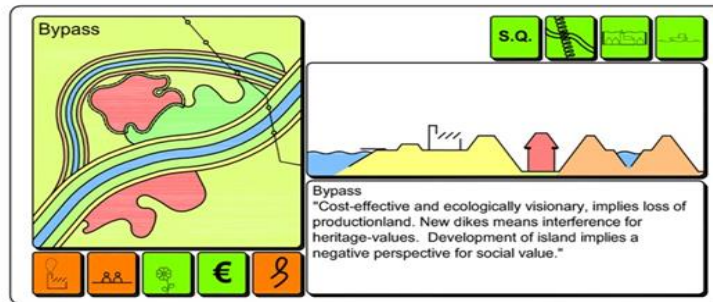
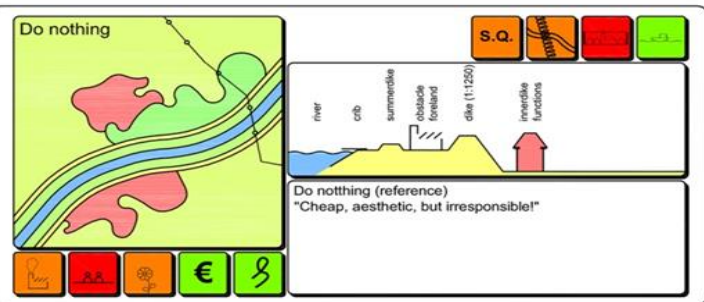
Building & Farming with Nature (Bangladesh), Audit Aquatische Ecotechnologie Vlissingen en Watermanagement R'dam (NQA), Kruunsilat Helsinki, Initiatieven Morenaforte (Nijmegen & Kleve) en Scaldis Emergo (Zeeuwsch-Vlaanderen), Keynote INKA Berlin, Ongoing Review Deltaprogramma (Rivieren), ORAS HS Grote Rivieren , ICZM Côte l'Océan, Cameroun + ???

Policy options / proposed measures Highwaterstrategy

Arranged by order of increased complexity, attainability and feasibility and for the semi-long term effects (10 to 20 years) valued by

1. the impact at the local / regional level (icons below at left)

2. the impact of the basin level (icons above at right)

Key

Situation:

- good
- to be improved
- poor

Local/regional impact:

- economical
- social
- ecological
- financial (construction)
- aesthetic

Impact at basin level:

- S.Q. spatial quality
- environmental recoil river
- flood risk
- transport

Key:

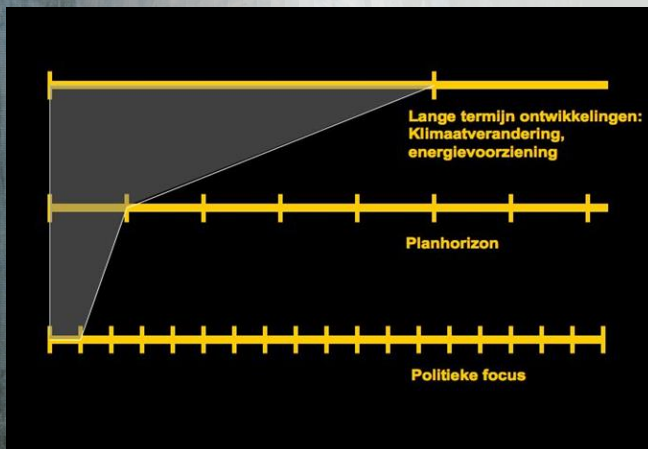
- agriculture
- river
- nature
- urban area
- national border
- existing dike
- new dike

De Onlanden
gezicht op Groningen

Wille

1 aug
2013

Interviews

Pier Vellinga (Kennis voor Klimaat, RU Wageningen)

Kim van Nieuwaal (Kennis voor Klimaat)

Marleen van Rijswijk, Universiteit Utrecht

Koos Beurskens, DPR, Aa & Maas

Huib de Vriend, With Nature

Caspar Pompe, Watermotor.EU

Peter Driessen, Universiteit Utrecht

Paul Wilbers, gemeente Ubbergen

Harold van Waveren, RWS

Alfons van Winden, Stroming

Frans Klijn, Deltares

Gert-Jan Akkerman, Akkerman Consultancy

Toine Smit, Radboud Universiteit, Nijmegen

Ralph Schielen, Deltaprogramma Rivieren

Henk de Hartog, provincie Gelderland

Daphne Willems, Daphnia

Jeroen Aerts, Vrije Universiteit, Amsterdam

Arwin van Buuren, Erasmus Universiteit, Rotterdam

Jan Boelhouwer, gemeente Gilze en Rijen

Trigger 1: Multi-sectoraal beleid en het nieuwe denken

RKw: rol Rijk steeds geringer. Die van regio neemt toe. Naar situatie van vóór 24 mei 1798? Nee, veiligheid blijft RWS. Transitie proces gaat gepaard met na ijlend oud denken. Hindermacht. Meestal onbewust. Nieuw denken kost nu eenmaal veel luisteren en tijd.

Trigger 2: Importance of solidarity. "Ober- & Unterlieger" .

Waarom pakken we de zaken niet zo bovenstrooms mogelijk aan om geld te besparen? Kunnen wij net als in België, UK of Hessen tbv Nordrheinwestphalen gebeurt niet bovenstroomse solidariteit in de Ooijpolder afkopen/ honoreren tbv Rotterdam? Kunnen we daarmee MLV operationaliseren?

Soort Noodoverloop maar dan netjes?

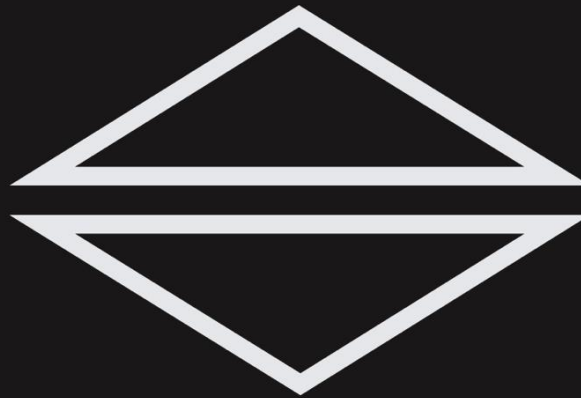
*Burger zit niet te wachten op nog meer veiligheid. We stapelen veiligheid op veiligheid.
Diversificeren veiligheidsnormering wordt toegejuicht.
Functionaliteit centraal. Waarom oldtimer oplappen voor veel geld? Stuwen Driel en Hagestein weg?
Zolang er voor scheve verdelingseffecten geen aandacht is gaat niets werken.
Uw modder in mijn huis? OK maar dan wel betalen én helpen opruimen.
Waalweelde in Gelderland = enige geslaagde voorbeeld van werkelijke bottom-up.
ORAS HSGR = begin van uitvoeringsprogramma.
Onderzoek stiefkindje: morfologie, waterverdeling en maatwerk piping: take your time!
Baseline: voor hoeveel m3 nog met RvR realiseerbaar? Wanneer wordt RvR vernietiging?
Begin met 17.000 m3/s. Voor 18.000 m3/s dijkterugleggingen en retentie nodig.
Managen hoogwatergolfjes met kralensnoer retentiegebiedjes goed idee maar wel regelen.
Zoetwatertekort in NL onnodig en onzinnig
Van Rijn naar Maas heeft geen zin gelet op verzadiging stroomgebied. Duitsland kan NL nooit helpen.
Waterschappen en Rijkswaterstaat zijn onmisbaar.
Rivier is met RvR van de mensen geworden. Aanpak 4 B's (Waalweelde) verdient navolging.
Waarom is bovenstroomse effectiviteit nooit gekapitaliseerd?
DPRivieren ≠ RvR. Te snel naar regio. Gordiaanse knoop? Meer balans inhoud en proces. Extra tijd?
Meerkosten RvR boven dijkversterking geld dubbel en dwars waard!*

Dijken
(nieuwe stijl)

RvR

RvR⁺⁺

**Ruimtelijke
Kwaliteit**

Governance

Wetenschap
(KvK)

Beleid
(Deltaprogramma)

Maatschappij
(jij en ik)

Wieda 12 sept
2013

Goyvolder
Lijmegen

Conclusies en aanbevelingen (voorlopig)

Noties voor maatschappij, kennisdomein, beleid en uitvoering

1 Maatschappij

- Rivier weer van de mensen;
- Begrijpelijke info;
- Bottum-up aanpak en letten op rechtvaardige verdeling van lusten en lasten;
- Goede voorbeelden (RvR, Waalweelde, Streefkerk/ Q-team) verdienen navolging;
- Meer RvR projecten maar wel baseline vaststellen. Wanneer buiten winterbed?

2 Kennisdomein:

Fundamentele vragen zo goed mogelijk en in ieder geval met state of the art wetenschap beantwoorden:

- Morfologische stabiliteit splitsingspunt;
- Waterverdeling rijntakken;
- Mechanismen piping;
- Baseline RvR vaststellen: hoever komen we?;
- Kosten effectiviteit bovenstroomse maatregelen.

3 Beleid:

- Veiligheidsnormering diversificeren;
- DPR temporiseren;
- Samenhangende visie ontwikkelen met meer oog voor grensoverschrijdende aspecten;
- Take your time! Eerst RvR tot (ca?) 17.000 m³/s. Uitbouwen wat succesvol bleek met moedige bestuurders en PPS.

4 Uitvoering??? : en wat doen we nu straks in de praktijk om te voorkomen dat de onzekerheden tot ongewenste reacties leiden van de waterwolf???

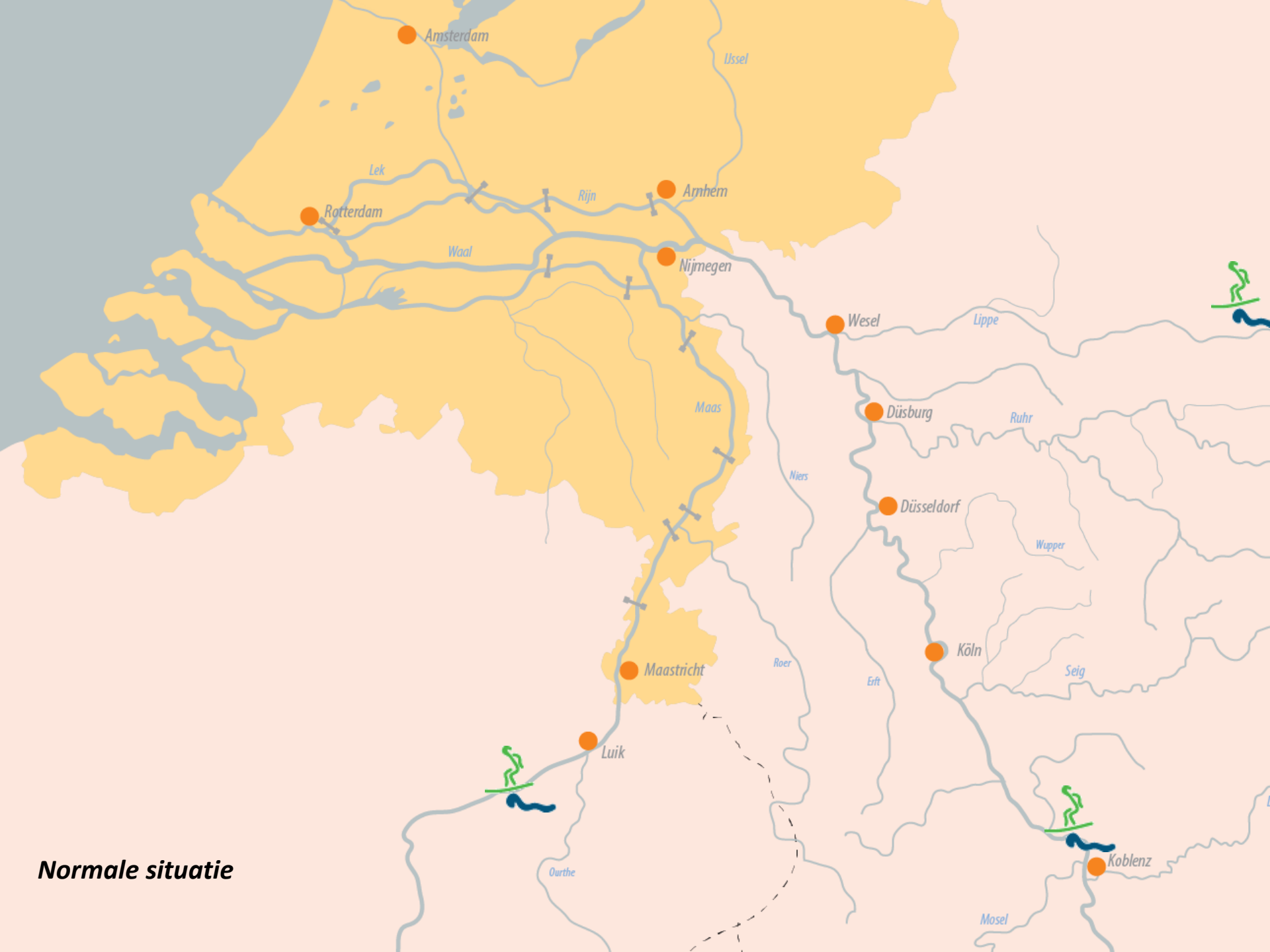
Oude Willem
Appelscha

Wille 3 aug 2013

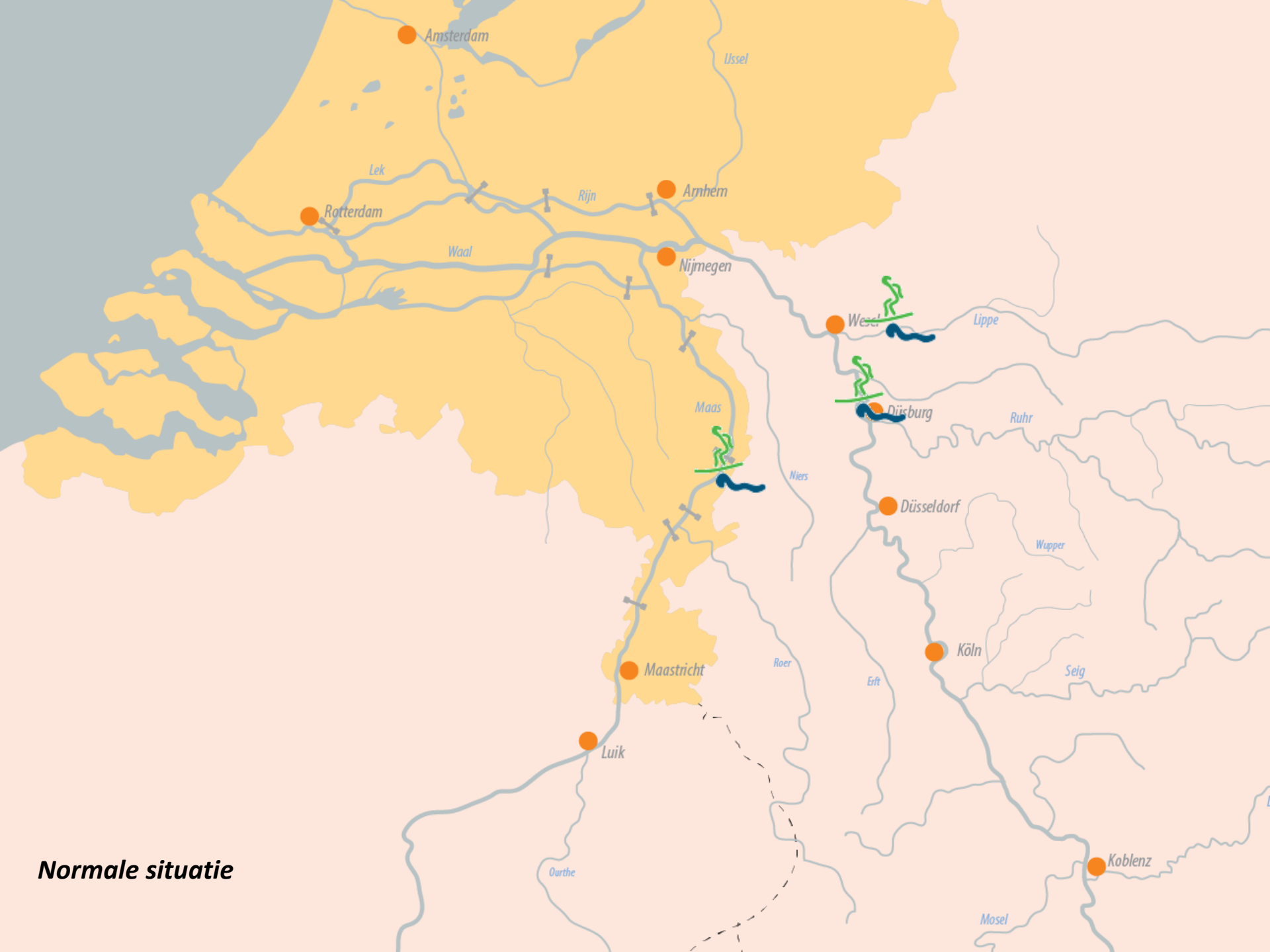
1. Bepaal als burger, beambte, bestuurder of betrokkene vanuit een integrale gebiedsbenadering wat jij wilt met jouw stukje rivierenland.
2. Combineer dat met zoveel mogelijk Ruimte voor de Rivier. Het Rijk stimuleert en ondersteunt je daarbij met kennis en geld.
3. Kijk naar jouw dijk.
4. Bepaal jouw strategische positie in de lijn.
5. Trek je plan.

En dan nu een animatie in de praktijk. Wat doet de rivier en hoe spelen wij daarop in?????

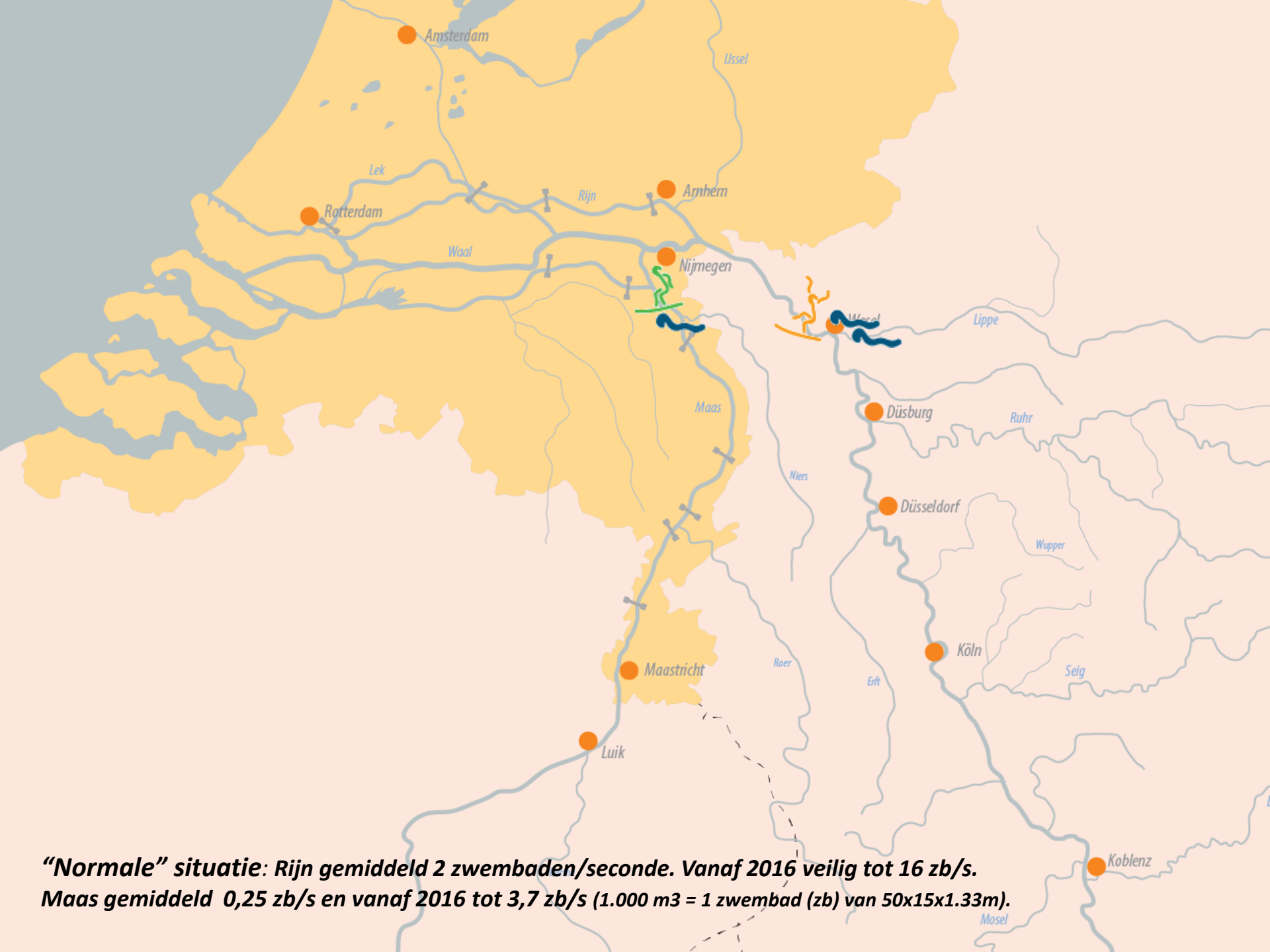

Normale situatie

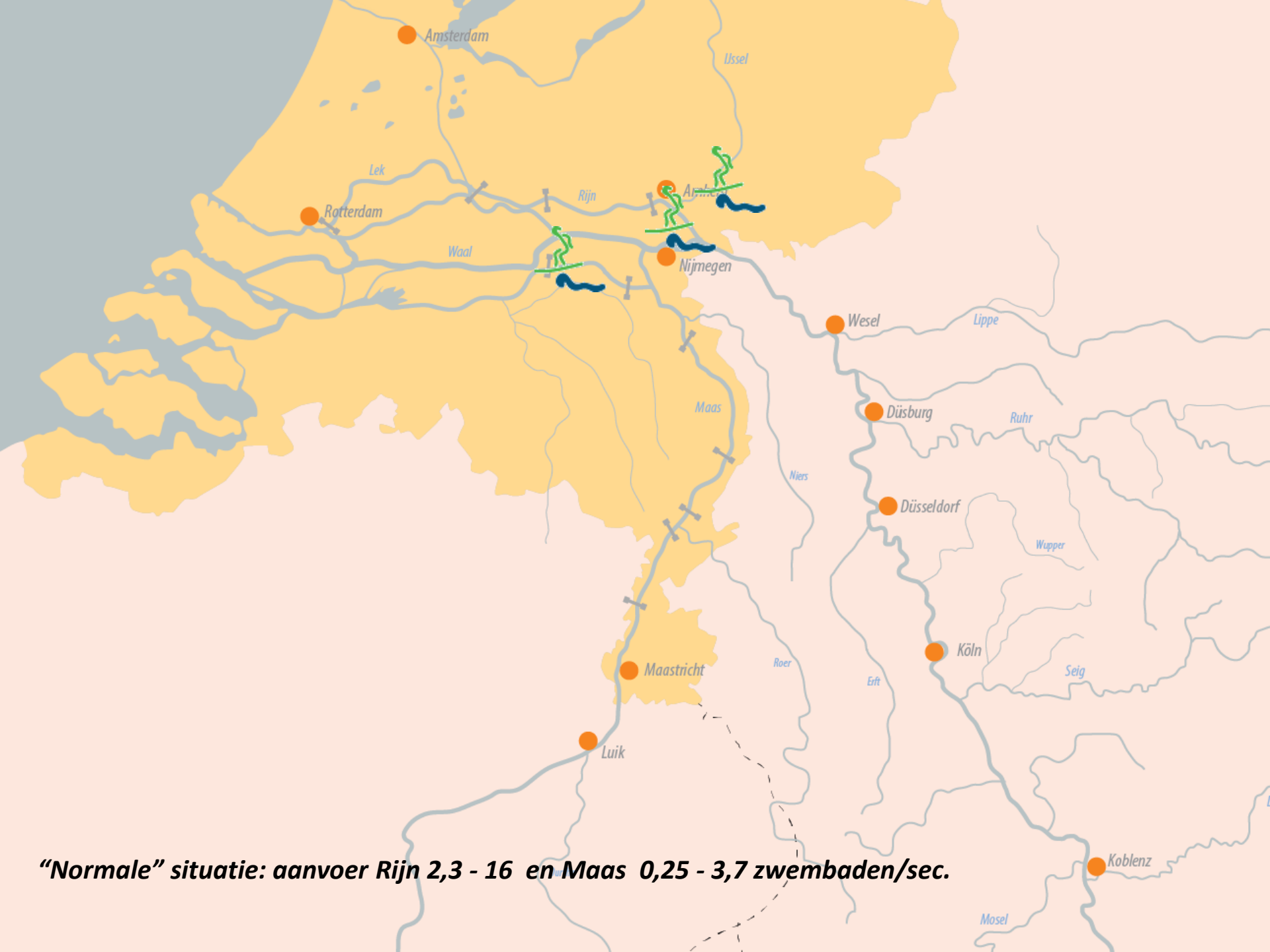

Normale situatie

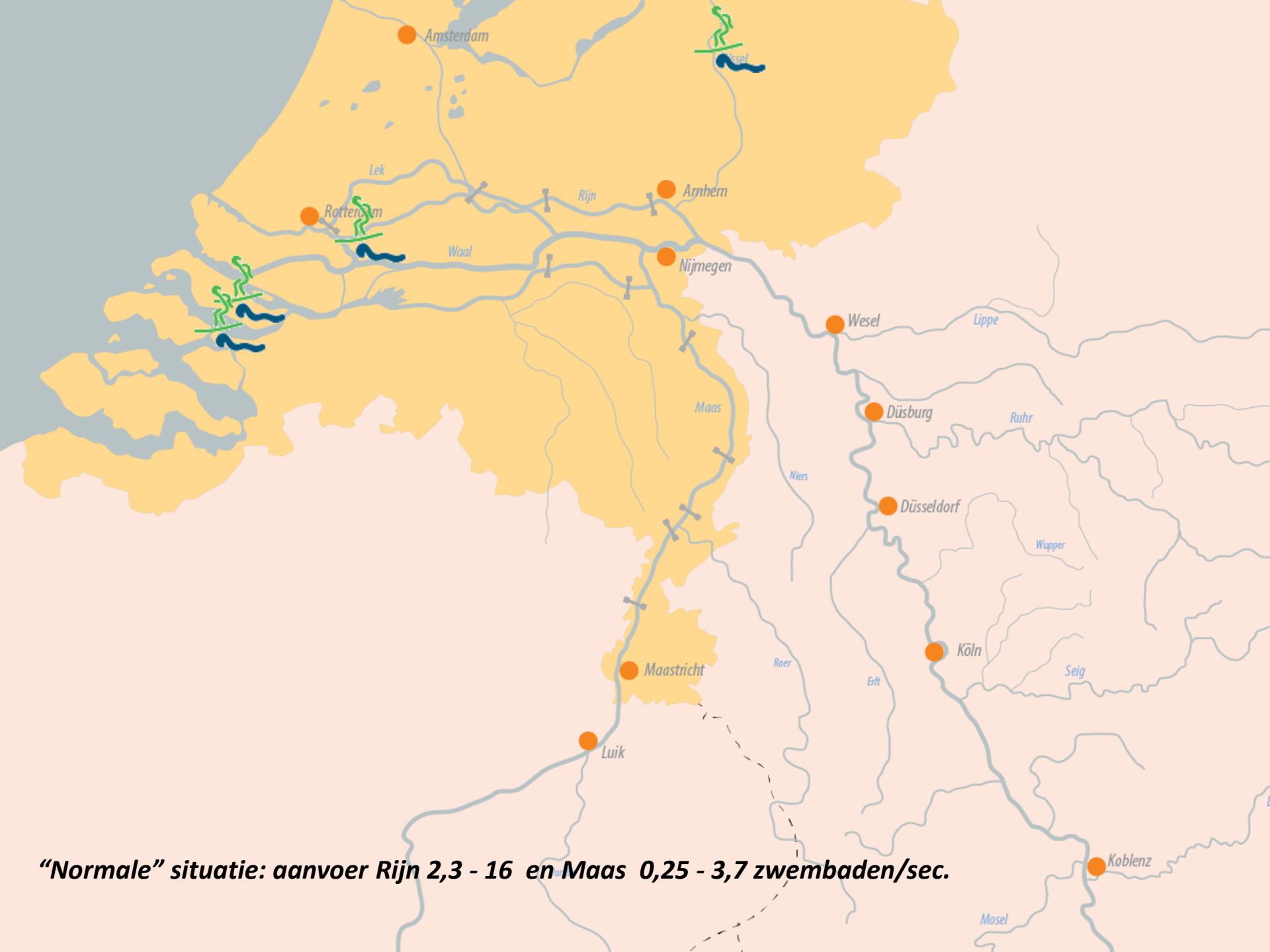

“Normale” situatie: Rijn gemiddeld 2 zwembaden/seconde. Vanaf 2016 veilig tot 16 zb/s.

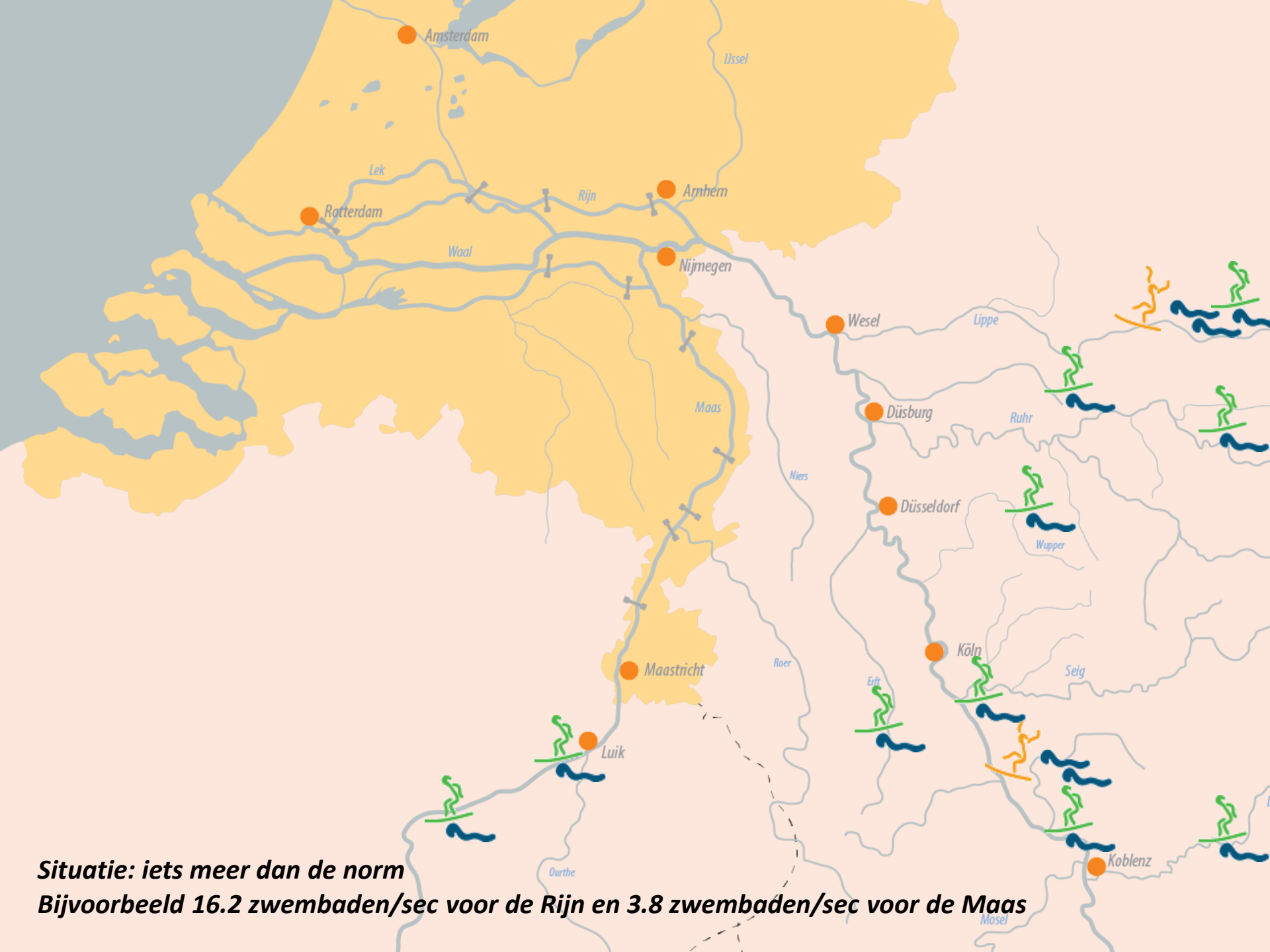
Maas gemiddeld 0,25 zb/s en vanaf 2016 tot 3,7 zb/s (1.000 m³ = 1 zwembad (zb) van 50x15x1.33m).

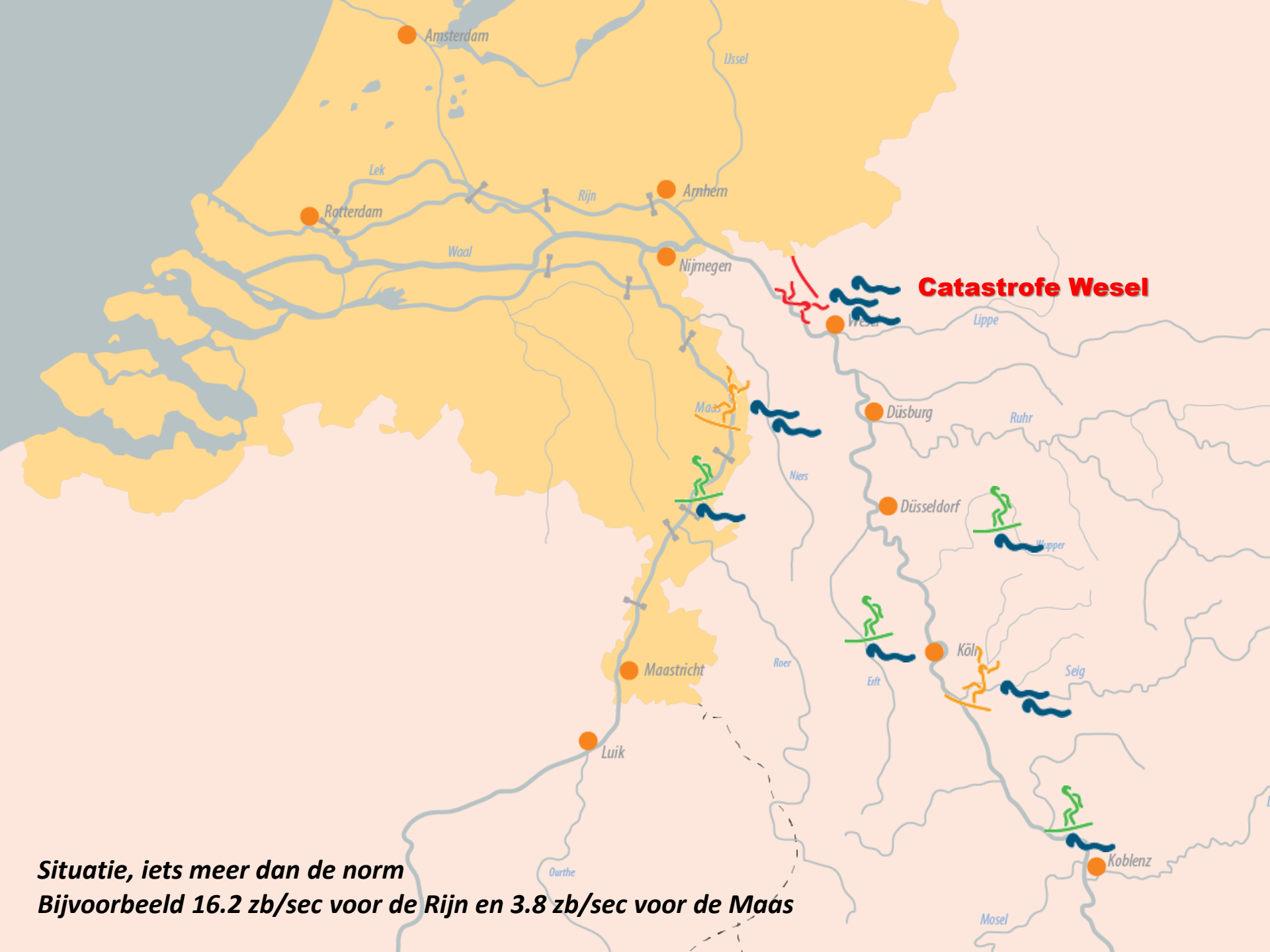
“Normale” situatie: aanvoer Rijn 2,3 - 16 en Maas 0,25 - 3,7 zwembaden/sec.

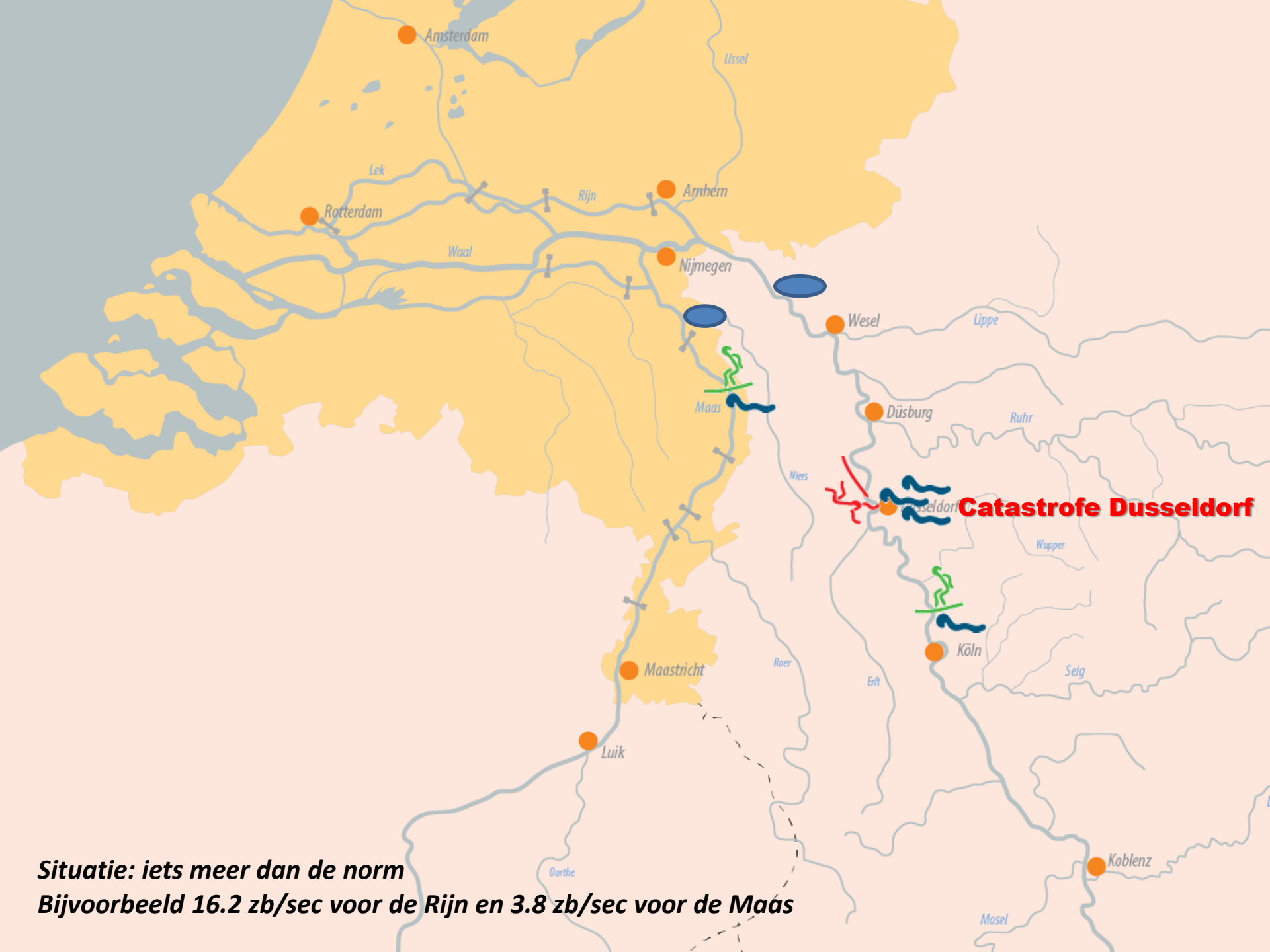
“Normale” situatie: aanvoer Rijn 2,3 - 16 en Maas 0,25 - 3,7 zwembaden/sec.

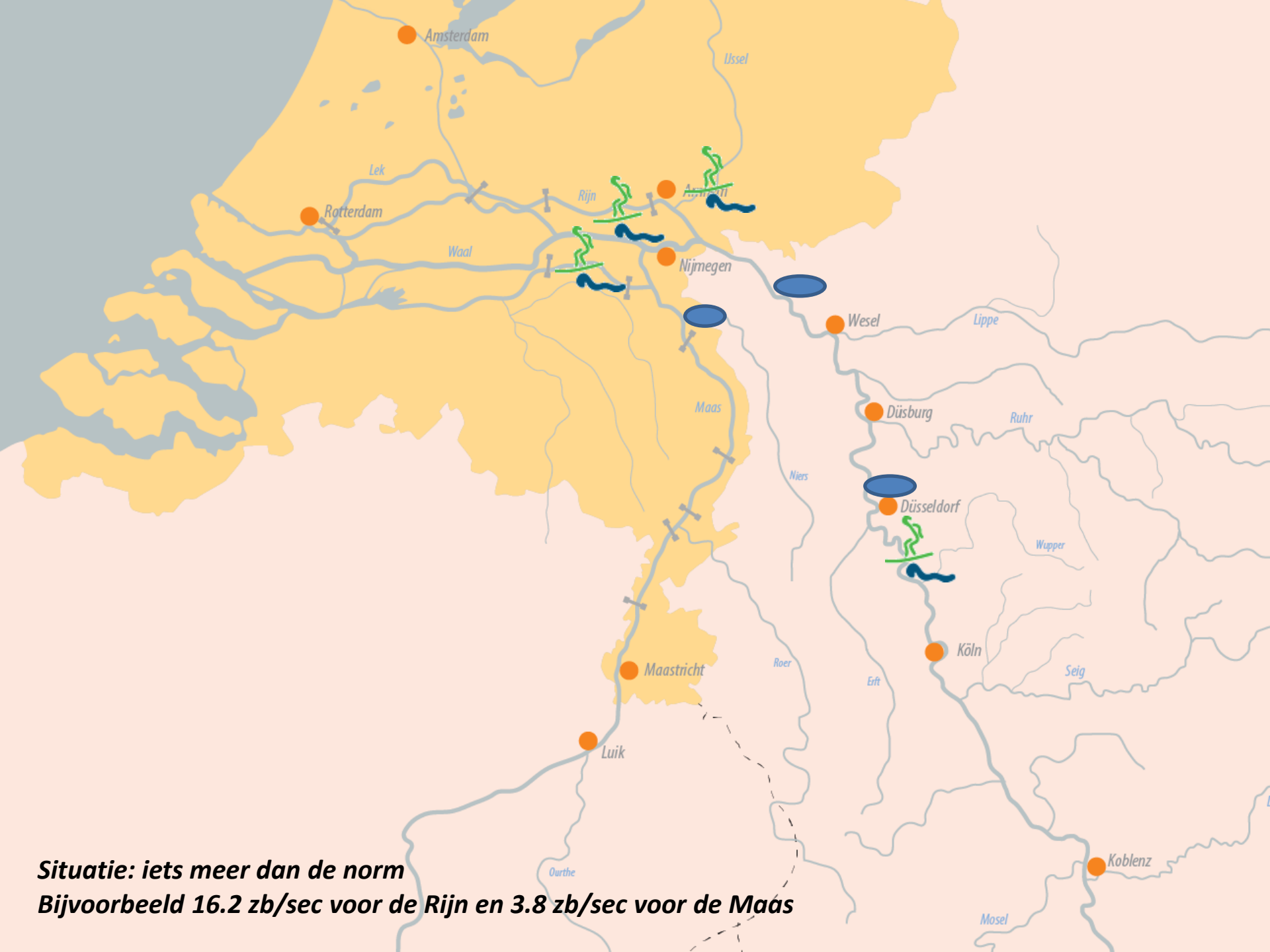
Situatie: iets meer dan de norm
Bijvoorbeeld 16.2 zwembaden/sec voor de Rijn en 3.8 zwembaden/sec voor de Maas

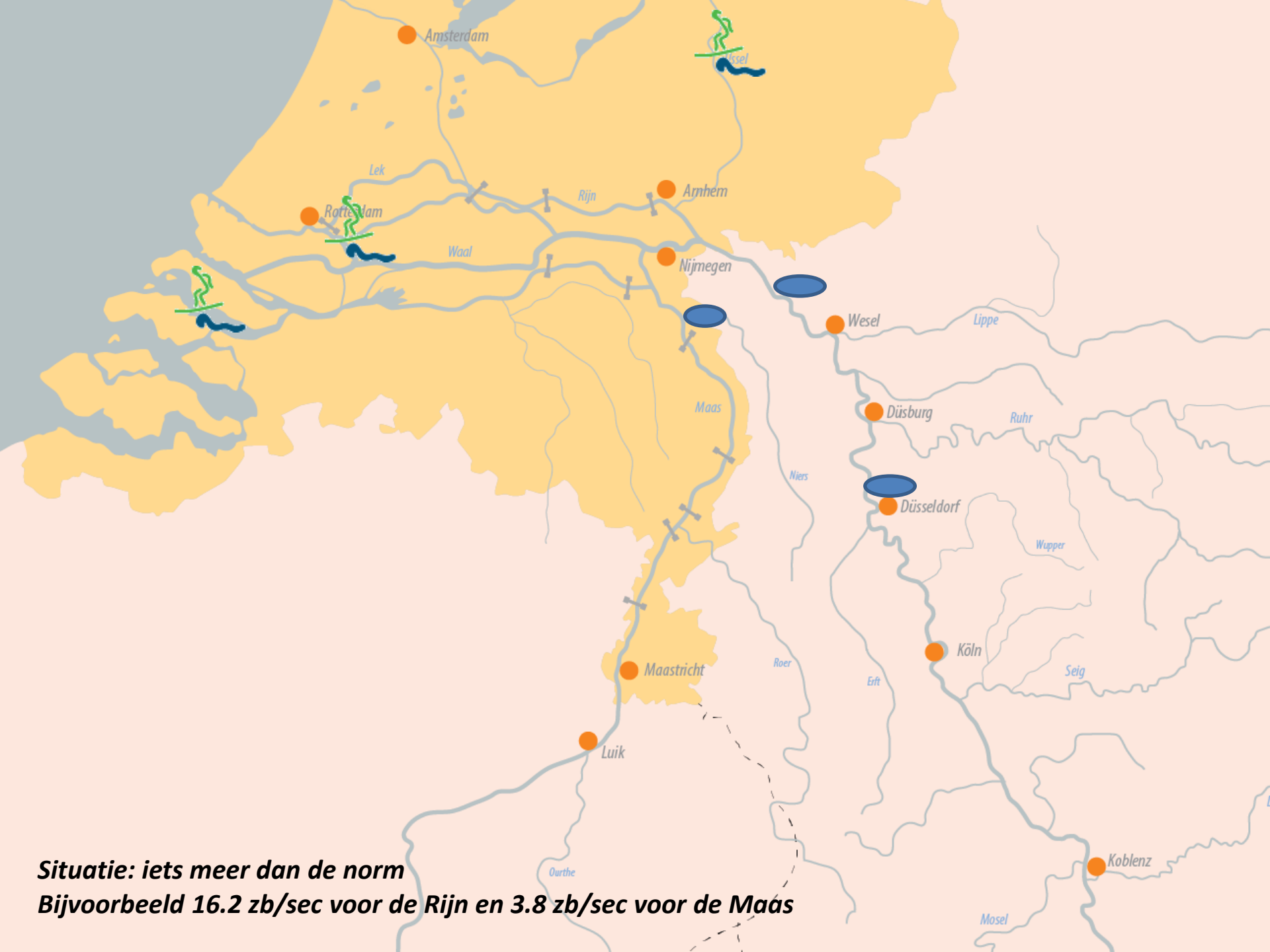
Situatie, iets meer dan de norm
Bijvoorbeeld 16.2 zb/sec voor de Rijn en 3.8 zb/sec voor de Maas

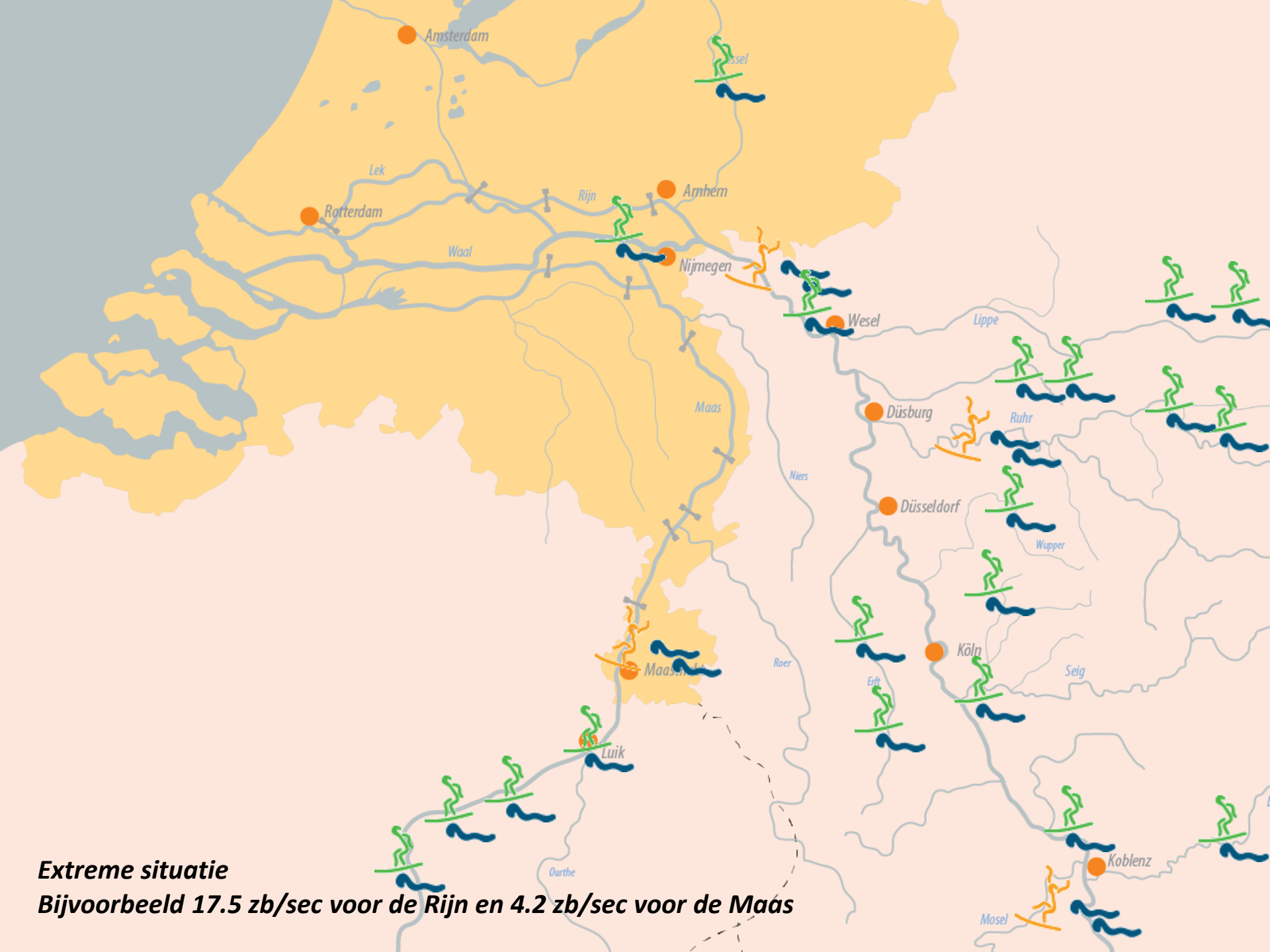
Situatie: iets meer dan de norm
Bijvoorbeeld 16.2 zb/sec voor de Rijn en 3.8 zb/sec voor de Maas

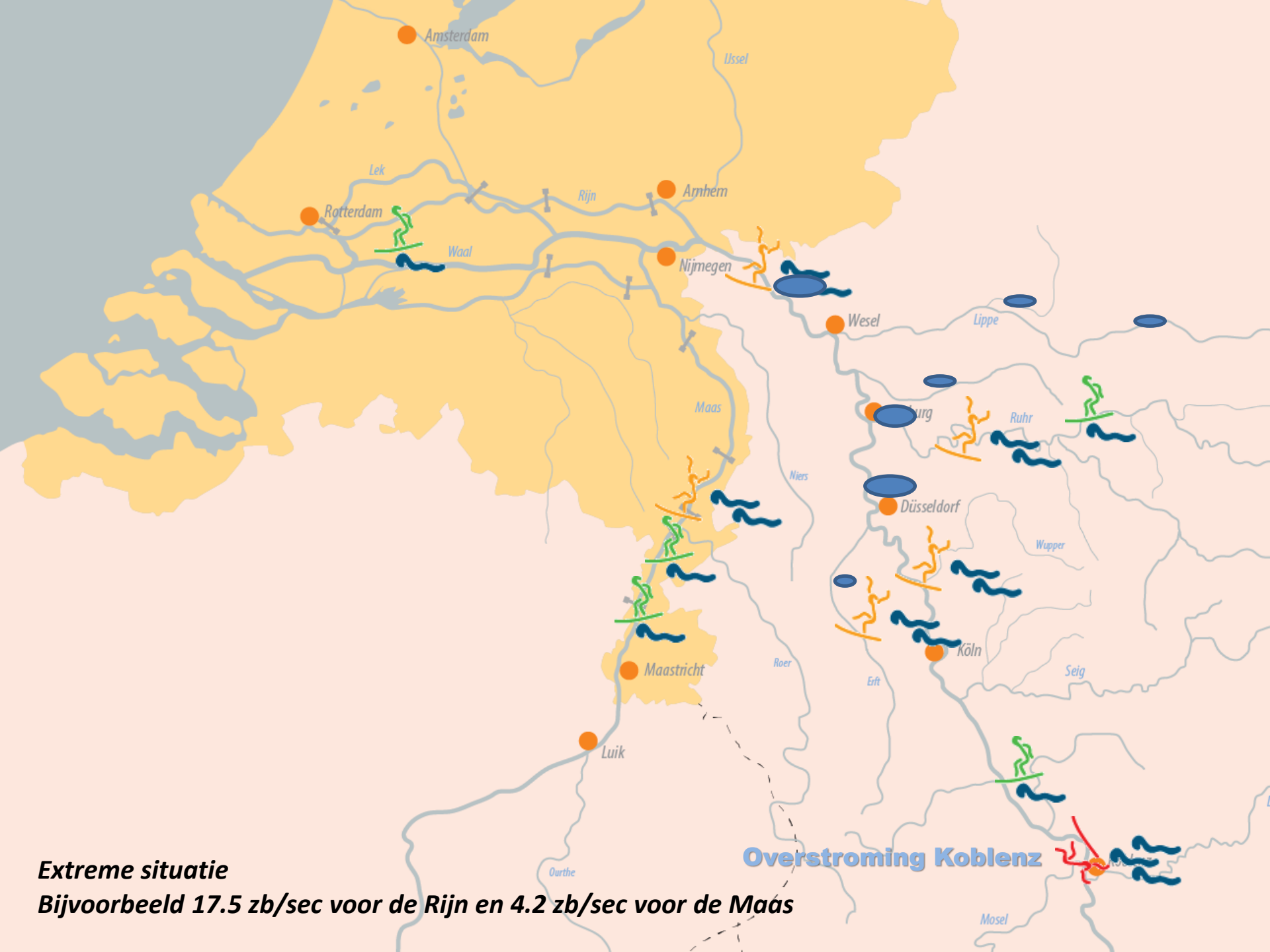
Situatie: iets meer dan de norm
Bijvoorbeeld 16.2 zb/sec voor de Rijn en 3.8 zb/sec voor de Maas

Situatie: iets meer dan de norm
Bijvoorbeeld 16.2 zb/sec voor de Rijn en 3.8 zb/sec voor de Maas

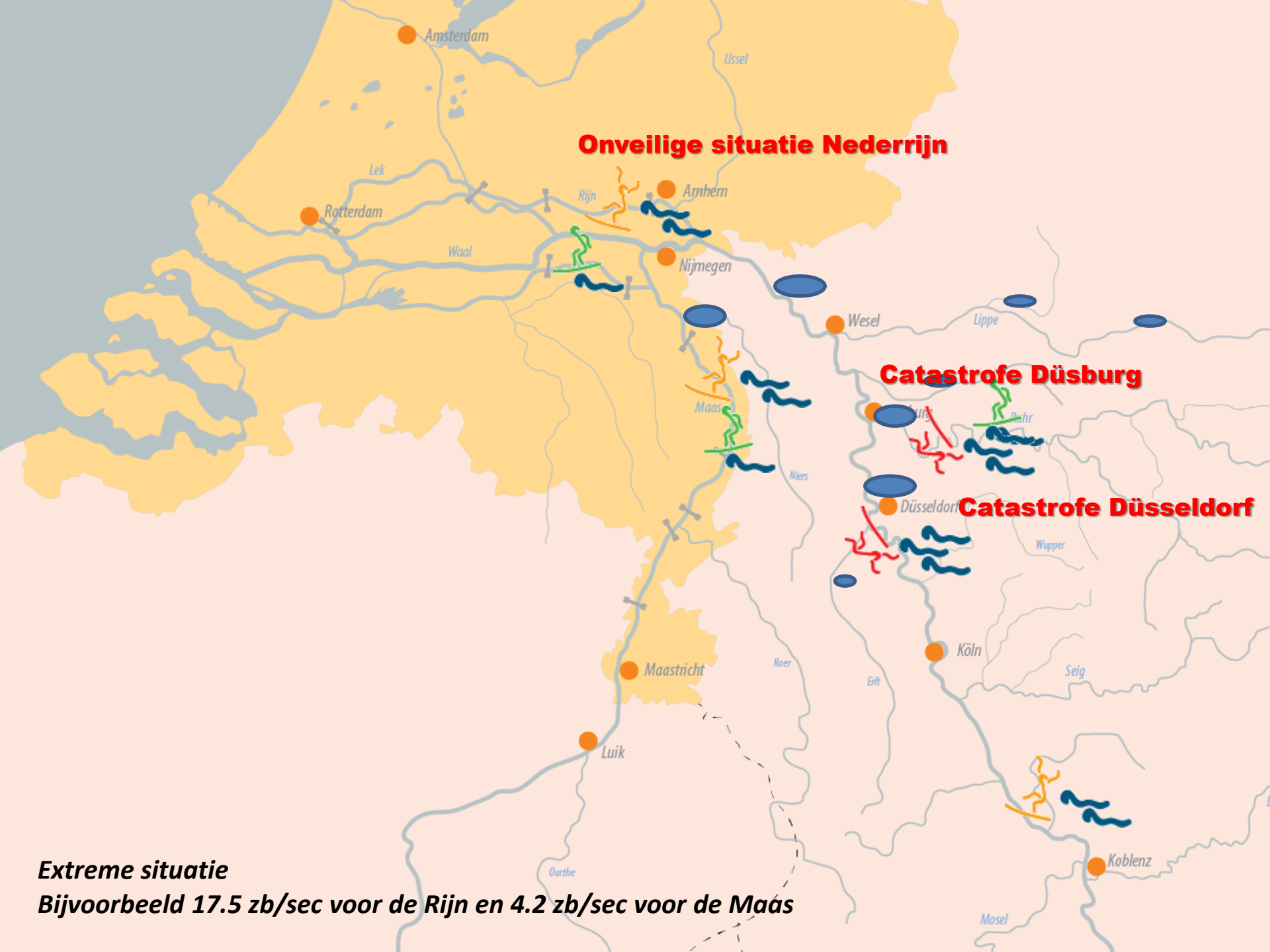

Extreme situatie
Bijvoorbeeld 17.5 zb/sec voor de Rijn en 4.2 zb/sec voor de Maas

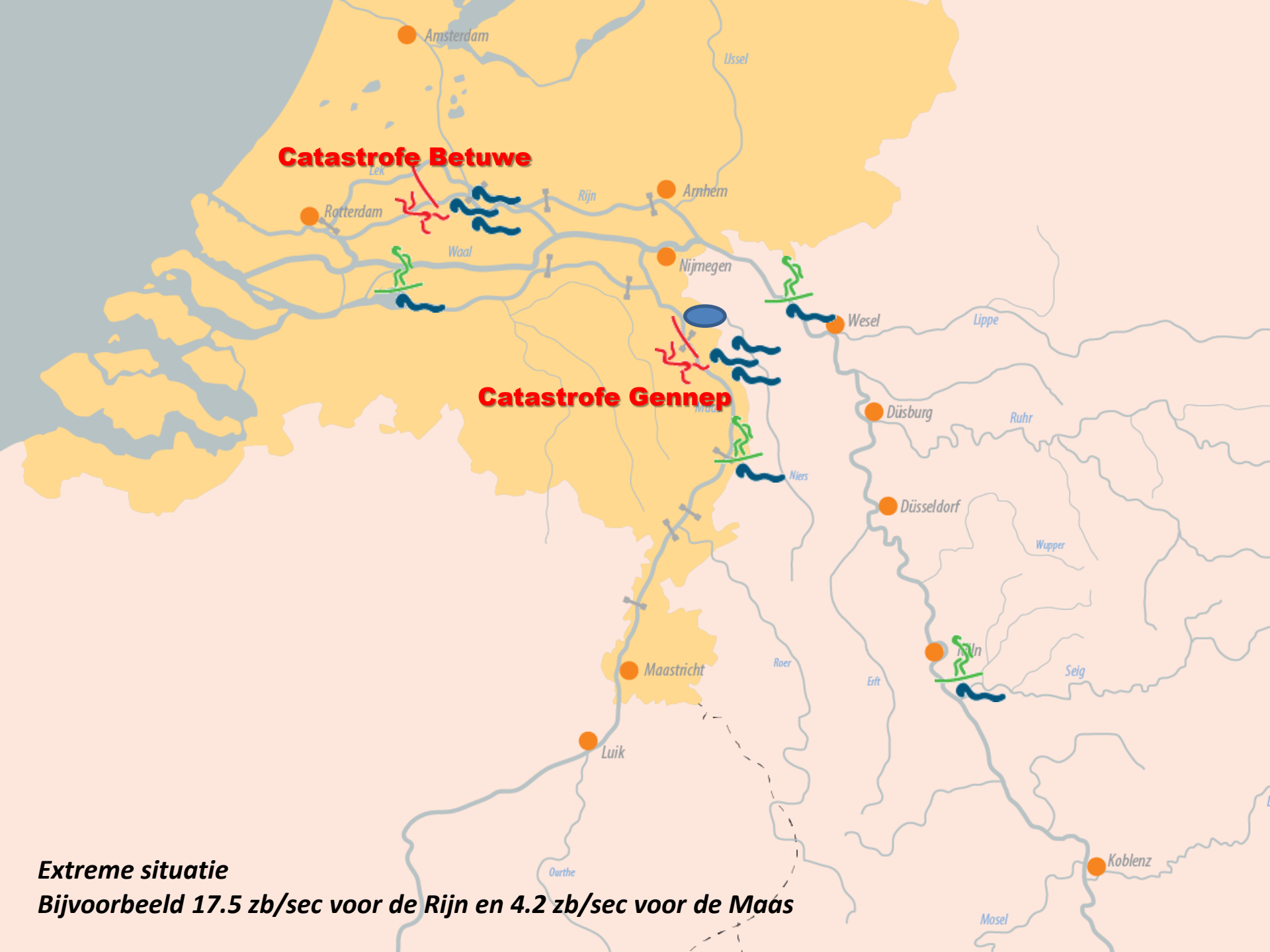

Extreme situatie

Bijvoorbeeld 17.5 zb/sec voor de Rijn en 4.2 zb/sec voor de Maas

Extreme situatie
Bijvoorbeeld 17.5 zb/sec voor de Rijn en 4.2 zb/sec voor de Maas

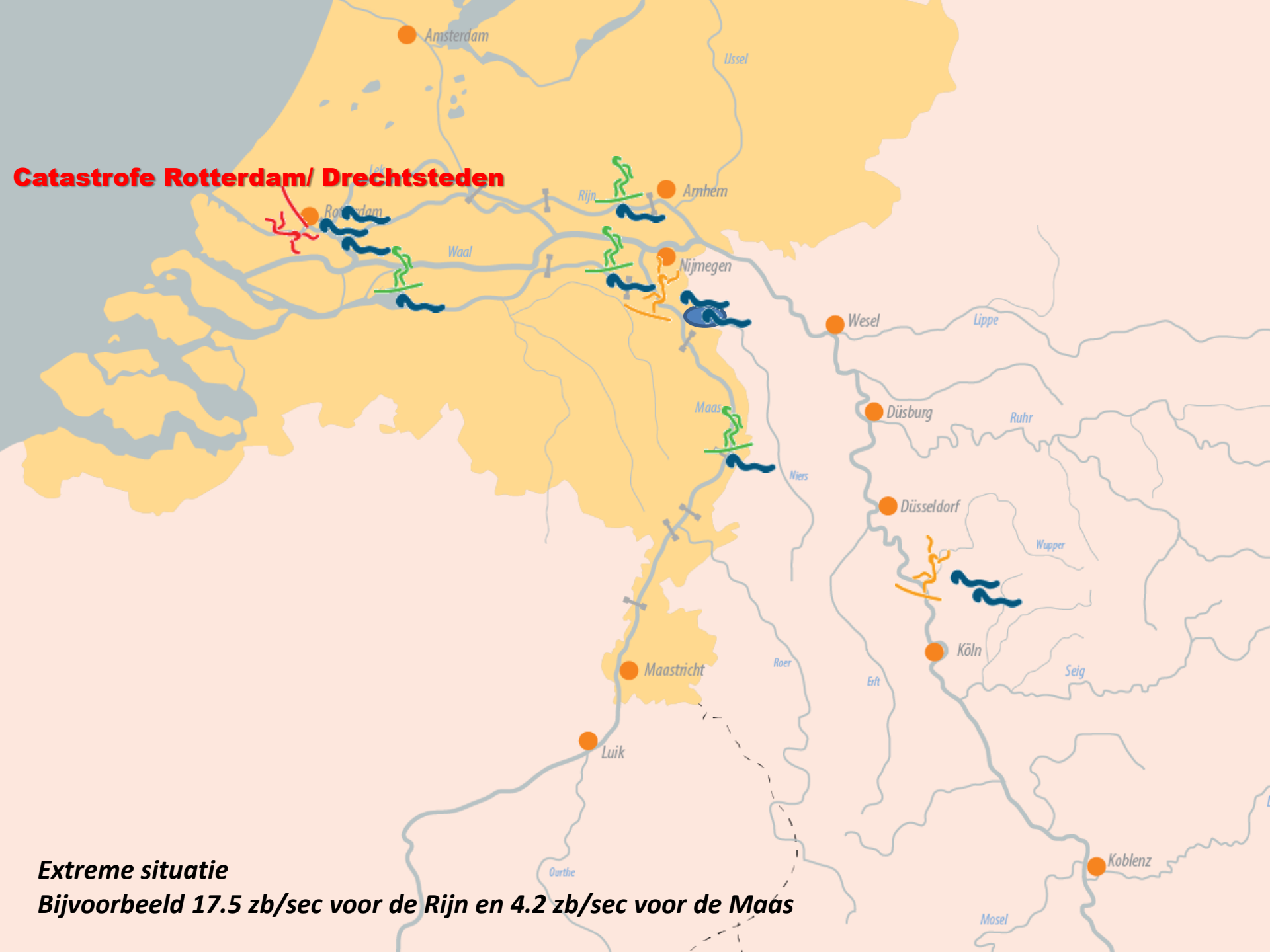

Catastrofe Betuwe

Catastrofe Genneep

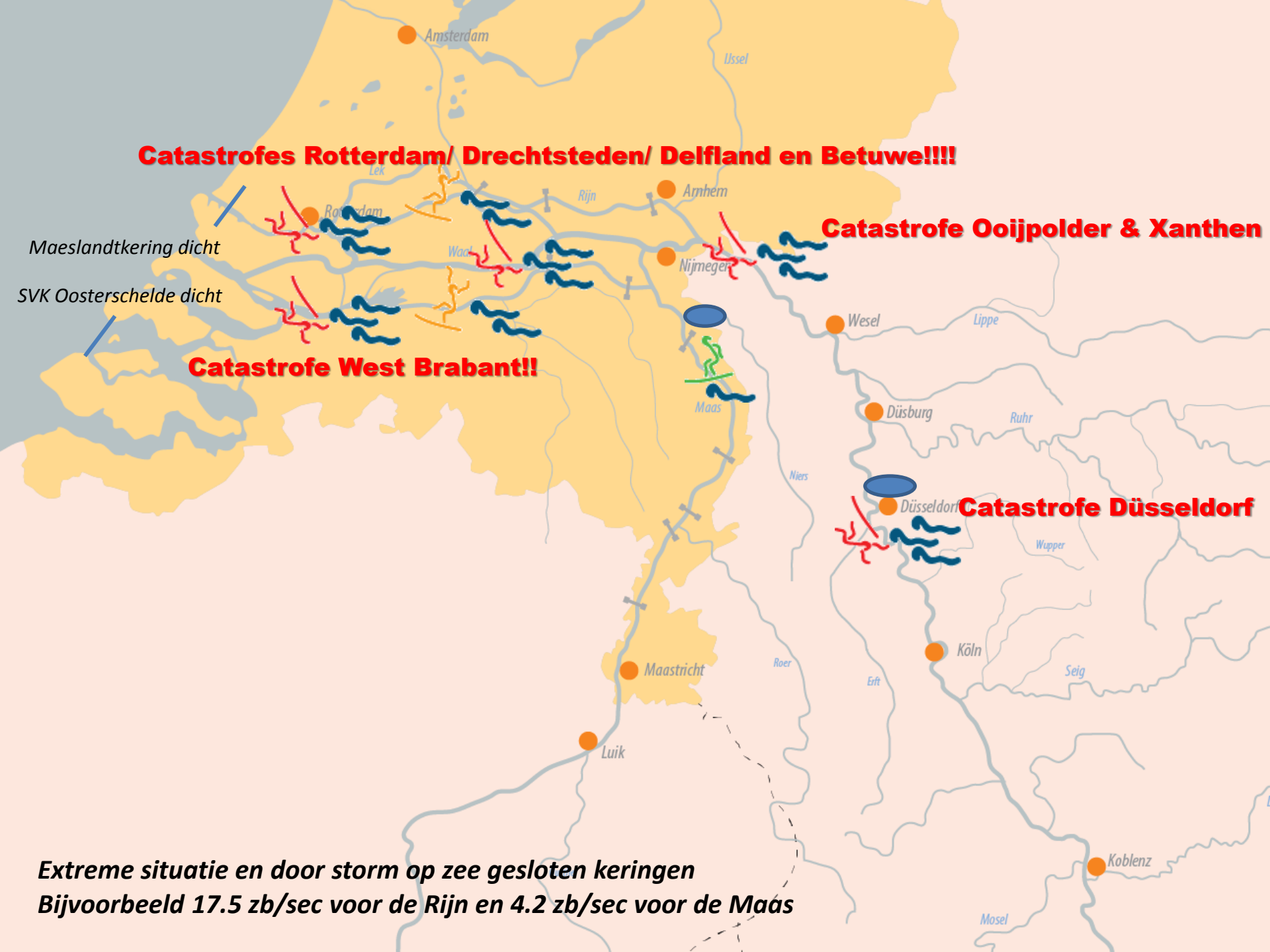
Extreme situatie

Bijvoorbeeld 17.5 zb/sec voor de Rijn en 4.2 zb/sec voor de Maas

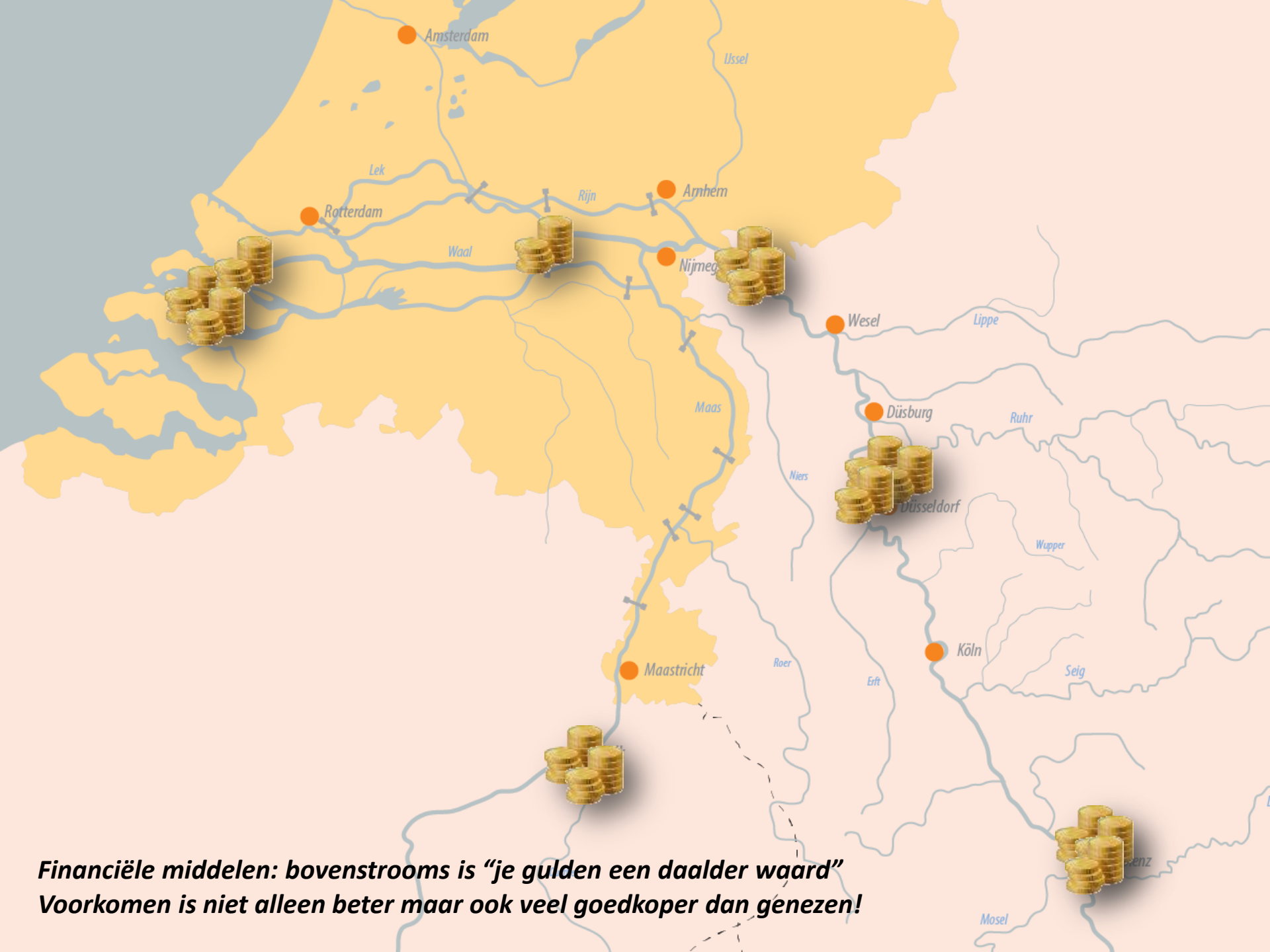

Catastrofe Rotterdam/ Drechtsteden

Extreme situatie
Bijvoorbeeld 17.5 zb/sec voor de Rijn en 4.2 zb/sec voor de Maas

*Extreme situatie en door storm op zee gesloten keringen
Bijvoorbeeld 17.5 zb/sec voor de Rijn en 4.2 zb/sec voor de Maas*

***Financiële middelen: bovenstrooms is “je gulden een daalder waard”
Voorkomen is niet alleen beter maar ook veel goedkoper dan genezen!***

6 okt 2013

Doesburg

wiehle

1. We opereren in NL nog teveel ad hoc, de samenhang ontbreekt en we staan teveel met de rug naar de burens (De Rijn begint niet pas bij Lobith).
2. Veel dijkvakken zijn nu onveilig en moeten zo snel mogelijk worden aangepakt. Daarbij is en blijft acute veiligheid een zaak voor Waterschap en Rijkswaterstaat.
3. Piping vraagt om een maatgericht criterium en daarop gericht onderzoek.
4. De Ruimtelijke kwaliteit van het rivierenland is met Ruimte voor de Rivier fors verbeterd. Ecologie, landschap en beleving profiteren mee. Burgers bevalt dat.
5. De onzekerheden over de morfologische stabiliteit van het splitsingspunt bij Pannerden en de waterverdeling over de Rijntakken vragen om gedegen onderzoek.
6. De kosteneffectiviteit van het beheren en blijven oplappen van 'n oldtimer (waterhuishoudkundige machinerie) met 600 natte kunstwerken moet nader worden onderzocht.
7. De relatieve effectiviteit van bovenstroomse maatregelen vraagt om grensoverschrijdende financiering. Bovenstroomsen moeten financieel beloond worden als ze helpen benedenstroomse rampen en uitgaven te voorkomen.
8. De meerwaarde van Ruimte voor de Rivier overtreft de meerkosten ruimschoots. Laat decentrale overheden en inwoners van rivierenland zelf beslissen over de door haar gewenste ruimtelijke kwaliteit. Stimuleer ze tot meer Ruimte voor de Rivier (RvR++).
9. Kijk hoever ze hiermee komen (Rijntakken: 16.500 à 17.000 m³/s) en stel tot dat moment een beleidsmoratorium in voor andere maatregelen binnen het winterbed.
10. Doe onderzoek en reserveer voor de onzekere toekomst daarna maximale flexibiliteit in je systeem en ruimte voor een kosten effectief kralensnoer van calamiteitenpokders, retentiegebieden, dijkterugleggingen en/of nieuwe verbindingen tussen Rijn en Maas.

Dank voor uw aandacht!

Uw krijgt alle presentaties digitaal toegezonden met een link naar Youtube over vandaag

U wordt op de hoogte gehouden over de resultaten van het onderzoek via programmabureau kennis voor Klimaat

En dan nu: koffie en thee met iets lekkers erbij! Spreekt u ons gerust tijdens de pauze aan of twitter naar twitter#groterivieren